

Einde aan aardappelzoektraditie

Op het moment dan Koning Willem Alexander op Prinsjesdag de troonrede uitspreekt, wordt aan de Koedijk (Nije-Syl) letterlijk met man en macht 'irpel' gezocht. Niet door tieners, het land is deze dag traditioneel het domein van plaatselijke AOW-ers. Voor de laatste keer worden stramme spieren op lenigheid getest, het gebak laat zich nog één keer goed smaken, de laatste smeuge verhalen worden gedeeld. Oud Bilkert Sjoerd Bruinsma stopt met het verbouwen van Bildtstar, waarmee een einde aan smakelijke tradities komt.

Vruchtbaar hoekje grond

De geboren Nije-Sylster Sjoerd Bruinsma woont al bijna twee derde van zijn leven op vreemde bodem, toch komt de Wieringerwerfer al sinds jaar en dag met een missie naar zijn geboortegrond. Op het hoekje Bildtse klaai aan de Koedijk op Nije-Syl - een erfenis van vader Ids - verbouwd de Bilkert om útens in tegenstelling tot zijn vader, al meer dan een kwart eeuw louter consumptieaardappelen: "Ons hait ferbouwde der fan alles, poatirpels, stammeteelt foar de ZPC, en derfoor ferbouwde hij der ok wuttels en túnboanen. Je kinne d'r aignlyk alles op tele, 't is 'n prachtig hoeky klaaigrond".

Spin in het web

Na het zetten en wanneer de Bildtse ronde rode aardappelen volgroeid zijn, worden deze traditiegetrouw handmatig gezocht. Zo ging dat vroeger met de Rode Star en Borger en zo gaat dat met de Bildtstar van Bruinsma nog steeds. Of er voldoende personeel is om de populaire piepers te zoeken, hoeft Bruinsma geen slapeloze nachten te hebben. Aafke Valkema is de spin in het web voor wat betreft het aantrekken van personeel en de aardappelverkoop op Ouwe-Syl. "Aafke werkte al foar ons hait en regelt foar mij dat d'r foldoende mânly paraat staan om te irpelsoeken. At se dinkt wy motte wat ferjonge, dan het se weer 'n jongere kracht der bij". Alhoewel!

AOW-ers

Daar waar in vroeger tijden schoolkinderen een zakcentje bijverdienden met aardappelzoeken, selecteert Aafke haar personeel juist op levenservaring, zo blijkt. Zelf telt de

benjamin en enige vrouw van het stel 64 lentes. Voor Kees Zijlstra (66), Jurjen Dijkstra (68), Albert Valkema (69), Johannes Westerhof (69), Ruurd van Slooten (70), Klaas de Vries (72) en Jasper Tjepkema (73) is het aardappel zoeken een uitje waar naar uitgekeken wordt.

Niet dat ze het op knieën kruipen tussen de harde kluiten voor langere periode ambiëren, nee het zoeken beslaat maximaal twee dagen en dat valt voor de 'oudjes' te overzien. Als hoofd personeelszaken weet Aafke exact wie er hoeveel jaar hebben gezocht, maar ook welke kopers Bildstar hebben gekocht. De klantenkring op Ouwe-Syl is het grootst, maar ook aan de andere kant van de dijk heeft Bruinsma een behoorlijk netwerk aan afnemers. De Mountsybil Bildstar vinden zelfs aftrek tot in Arnhem.

Koffietijd, oranjeboek en smakelijke verhalen

Het zijn vooral de tradities en de sfeer die maken dat de AOW'ers tot op hoge leeftijd een of twee dagen van de partij zijn. Ids Wiersma heeft het tot zijn 80ste volgehouden en wilde toen eigenlijk nog niet stoppen. Echter moest de oud gediende, net als Ruurd Winkel door lichamelijke klachten het aardappelveld met tegenzin verlaten.

Niemand laat verstek gaan, op de eerste zoekdag wacht er namelijk stevast een traktatie die de mannen met veel levenservaring niet willen missen. Tegen tien

in de ochtend wacht naast het bakje koffie een verrassing in de vorm van een heerlijk stukje oranjeboek, waarvan Aafke een smakelijke traditie heeft gemaakt. Het koffiekwartiertje wordt ook aangegrepen om smeulige verhalen op en rond de platte wagen met elkaar te delen. Klaas de Vries staat stevast garant voor enkele lachsalvo's wanneer hij prachtige soms sappige verhalen en anekdotes, over veelal (oudere) dorpsgenoten, met gevoel voor humor laat herleven.

De lekkerste irpels groeie in 't Mountsybil

Dat Bruinsma de consumptieaardappelen op het Bildt en niet in de Wieringermeer verbouwd is deels van praktische aard: "Dut lând is fan mysels en âns mot ik lând hure. Dernaast fyn ik de Bildstar fan Bildtse grond doch âns fan smaak". Maar voegt hij er aan toe: "Dat kin ok komme omdat je d'r sels in gelove. Toch, de lekkertse irpels groeie op 't Mountsybil", zo weet de kenner.

Einde tijdperk

Vanaf het moment dat de poters de grond in gaan, maakt Bruinsma regelmatig de tocht over de afsluitdijk. Tot een kleine twee jaar geleden combineerde Sjoerd deze werkuitstapjes met familiebezoeken aan de zussen en vooral naar moeder Hennie in St.

Annaparochie. Sinds haar overlijden begin 2020 is alles anders geworden. “Doe’t ôns mim overleden is, is de bining met ‘t Bildt minder worren. Ans ging ik d’r hiene, liep ik even deur ‘t lând en at ik wat bij ôns mim. Maar dat is over. Sien, ik bin ok 72, Jasper en Klaas binne ok seuventigers. Ik docht: “Wy motte op tiid stoppe”. Myn kines saiden nach: “Papa moet dat land nooit verkopen”. Maar se hewwe baide ‘n drokke baan”, waarmee duidelijk wordt dat het perceel bijna zeker geen familie-erfstuk blijft.

De gezelligheid en humoristische verhalen gaat Bruinsma zeker missen weet hij, al betekent dat niet dat Noord-Hollander thuis achter de geraniums weg gaat zitten kwijnen: “Ik hew 43 jaar in de Wieringermeer omlopen en kin alle hoekys grond en alle boeren dêr. Myn adviserende kinnes wort nag wel inskakeld deur loonbedriven en boeren. En, ik hew een groate tûn. Maar laat Bruinsma afsluitend weten: “Ik wil niet alle dagen meer ant werk en kom krekt na de koffie in aksy”.

Komende winter kunnen klanten voor het laatst bij Aafke terecht voor de Bildtse lekkernij, daarna moeten de Sylster aardappeleters op zoek naar een nieuwe

leverancier.

Blijvende herinnering

Tijdens de laatste werkdag worden de irpelzoekers als dank voor hu inspanningen door Bruinsma verrast met een ingelijste groepsfoto van vorig jaar, waarop het stel tijdens het bakje koffie is vereeuwigd. Het verbeeld een historisch moment, waarmee tegelijkertijd een einde aan een tijdperk en traditie komt.

